

Основні нормативні документи НБУ, прийняті протягом липня 2018 року

Документ	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив
<p>Постанова №75 «Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України»</p>	<p>04.07.2018</p>	<p>Відповідно до нового Положення, операційна діяльність банку має бути організована таким чином, щоб забезпечити:</p> <ul style="list-style-type: none"> розподіл обов'язків і повноважень щодо здійснення операцій; належне документування всіх операцій. Програмне забезпечення, яке використовується для документування операцій банку, має забезпечити ведення протоколу про всі операції та дії відповідальних виконавців у захищеній від модифікації формі; своєчасне, повне та достовірне відображення операцій у регістрах бухгалтерського обліку; накопичення та надання докладної інформації за кожною операцією з обов'язковим зазначенням даних про її учасників, з визначенням балансових і позабалансових вимог та зобов'язань, можливих змін за цими операціями, сум нарахованих, отриманих або сплачених доходів і витрат, а також інших параметрів, що забезпечують складання звітності банку; захист активів банку від потенційних збитків і контроль за їх якістю; установлення лімітів на здійснення окремих операцій; визначення наявних та можливих операційних ризиків і управління ними; систему внутрішнього контролю; надання внутрішніх інструкцій (розпоряджень) щодо здійснення платежів; зберігання інформації про всі операції банку; конфіденційність інформації про кожну операцію та її контрагентів (інформація про операцію передається відповідними каналами зв'язку тільки в зашифрованому вигляді). <p>Також у Положенні зазначено, що банк самостійно визначає перелік операцій, що підлягають додатковому бухгалтерському контролю, а також перелік посадових осіб, яким надане право виконувати контрольні функції для забезпечення належного контролю за операціями.</p>	<p>Вдосконалення бухгалтерського обліку та приведення його у відповідність до міжнародних стандартів</p>

<p>Постанова №76 «Про внесення змін до Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України»</p>	<p>10.07.2018</p>	<p>Національний банк подовжив терміни опрацювання звітів аудиторів про результати оцінки якості активів банків. Змінено: надсилання Національним банком вимоги про складання банками програм капіталізації, щодо яких регулятор прийняв рішення про проведення оцінки стійкості із застосуванням: двох етапів оцінки стійкості - до 1 серпня поточного року та трьох етапів оцінки стійкості - до 17 серпня поточного року Також зміни стосуються терміну подання банками, щодо яких Національний банк прийняв рішення про проведення оцінювання із застосуванням двох етапів оцінки стійкості, програми капіталізації - до 5 вересня поточного року.</p>	<p>Зміна термінів пов'язана з необхідністю детального аналізу та додаткового опрацювання НБУ даних</p>
<p>Постанова №25-0008/37913 «Роз'яснення з питань здійснення ідентифікації та вивчення окремих категорій клієнтів в частині формування та ведення електронних анкет»</p>	<p>12.07.2018</p>	<p>Мають місце непоодинокі випадки, виявлені за результатами перевірок банків з питань фінансового моніторингу, коли банками не ведуться анкети за окремими категоріями клієнтів. Тому НБУ наголошує, що банки на виконання вимог пункту 67 Положення № 417 зобов'язані формувати та вести електронні анкети, в тому числі клієнтів, що укладають з банком договори про зберігання цінностей або надання в оренду індивідуального банківського сейфа; договори про надання послуг з інкасації коштів та перевезення валютних цінностей; договори про надання послуг з переказу грошових коштів (прийому платежів), а також клієнтів з якими банк як професійний учасник ринку цінних паперів уклав договори для здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, та забезпечити відображення в анкетах відповідної інформації з урахуванням особливостей надаваних послуг.</p>	<p>З метою належного виконання банками вимог законодавства з питань фінансового моніторингу в частині здійснення ідентифікації та вивчення клієнтів.</p>
<p>Постанова № 77 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>16.07.2018</p>	<p>Внесено зміни до Інструкції щодо організації роботи банківської системи в надзвичайному режимі, затвердженої постановою Правління НБУ від 22 липня 2014 року № 435. Надзвичайний режим роботи для окремих банків або банківської системи України запроваджується та скасовується рішенням Правління НБУ.</p>	<p>З метою вдосконалення роботи банківської системи в надзвичайному режимі</p>
<p>Постанова № 78 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні»</p>	<p>16.07.2018</p>	<p>НБУ актуалізував умови отримання банками дозволу на включення коштів, залучених на умовах субординованого боргу, до регулятивного капіталу. А саме: - уточнено вимоги до документів для отримання дозволу; - спрощено умови отримання дозволу для Інвестора - міжнародної фінансової установи. Крім того, при розрахунку нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) розширено перелік активів з нульовим ризиком. До таких активів включено цінні папери, емітовані центральними органами виконавчої влади країн, з рейтингом не нижче AA-</p>	<p>З метою вдосконалення регулювання діяльності банків України</p>

<p>Постанова № 79 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>19.07.2018</p>	<p>НБУ банк відмінив вимогу щодо обов'язкового підтвердження банками усіх угод з купівлі-продажу іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України засобами системи «ВалКлі». Крім того, скасовано вимоги щодо реєстрації угод з купівлі та продажу кредитних ресурсів у національній валюті на міжбанківському кредитному ринку України засобами системи «КредІнфо».</p>	<p>Пом'якшення вимог до банків стосовно підтвердження та реєстрації угод на міжбанківському ринку з метою підвищення гнучкості по часу укладання угод та зменшення навантаження в частині інформування НБУ</p>
<p>Постанова №25-0008/39273 «Про попередження здійснення окремих фінансових операцій»</p>	<p>19.07.2018</p>	<p>В зв'язку з виявленням НБУ під час нагляду ряду фінансових операцій, що можуть свідчити про легалізацію кримінальних доходів, регулятор попереджає про можливість застосування до банків заходів впливу за результатами перевірок у випадку ведення ризикованої діяльності або встановлення фактів участі банків у схемах легалізації кримінальних доходів. В Постанові наведено приклади розповсюджених схем, що використовуються для легалізації доходів, та зацентовано увагу банків на здійсненні необхідних заходів з метою контролю за проведенням клієнтських операцій.</p>	<p>З метою забезпечення дотримання банками вимог фінансового моніторингу</p>
<p>Постанова №80 «Про деякі питання встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та внесення змін до Класифікатора іноземних валют та банківських металів»</p>	<p>19.07.2018</p>	<p>НБУ переглянув методика розрахунку офіційного курсу гривні до долара США та час його оприлюднення. Відповідно до ухваленого рішення, курс розраховуватиметься на підставі інформації про всі угоди з купівлі-продажу доларів США на умовах "тод", "том" і "спот", які в день розрахунку уклалися банками на міжбанківському валютному ринку України з іншими банками та з НБУ, та інформація про які надавалася НБУ торговельно-інформаційними системами до 15.30 відповідного робочого дня.</p> <p>Нова методика розрахунку передбачає дворівневу систему відсікання не репрезентативних угод. Спочатку відсікаються угоди, курс за якими відхиляється від середньоарифметичного за всіма угодами більше, ніж на 2%. Потім відсікаються угоди, курс/обсяг яких відхиляється від середньоарифметичного курсу/обсягу більше ніж на 2 стандартних відхилення. Обрахунок офіційного курсу гривні буде здійснюватись як середньозважене за усіма угодами, що лишилися після відсікання. Офіційний курс буде оприлюднюватись на сайті Національного банку до 16 години, тобто на 2 години раніше ніж зараз.</p> <p>Нові засади розрахунку також передбачають наявність резервного механізму о обрахунку курсу на випадок, якщо кількість угод, які мають враховуватися для обрахунку, з будь-яких причин $\leq 10\%$ від середньоденного значення аналогічного показника за попередній місяць. Механізм обрахунку офіційного курсу гривні до інших валют залишився без змін.</p>	<p>Запровадження нової методики наближує її до міжнародних стандартів розрахунку аналогічних показників, і дасть змогу використовувати офіційний курс гривні до долара США не лише для цілей бухгалтерського обліку, а й як індикатор валютного ринку при укладанні угод, де у якості базового активу використовується іноземна валюта.</p>

<p>Постанова №81 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>19.07.2018</p>	<p>Скасовано ряд документів, присвячених інформуванню банками НБУ щодо угод на міжбанківському ринку, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • постанову від 21 січня 2004 року № 20 • постанову від 31 березня 2005 року № 103 • постанову від 25 грудня 2007 року № 474 • постанову від 10 грудня 2012 року № 515 • пункт 2 постанови від 10 квітня 2013 року №131 • постанову від 12 листопада 2015 року № 785 • постанову від 04 грудня 2017 року № 125 <p>Раніше інформація, отримана через «ВалКлі» та «КредІнфо», використовувалася НБУ для моніторингу ситуації на міжбанківському валютному на кредитному ринку. В подальшому ці дані регулятор отримуватиме через канали обміну інформацією від торговельно-інформаційних систем Bloomberg та Reuters, а також із наявної статистичної звітності банків.</p>	<p>З метою використання зовнішніх інформаційно-торговельних систем підчас моніторингу міжбанківського кредитного ринку України</p>
<p>Постанова № 82 «Про внесення змін до Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці»</p>	<p>20.07.2018</p>	<p>Документ приведено у відповідність до статей 60, 62 Закону України "Про банки і банківську діяльність". В ньому з'явилися такі нові слова, як "валютний нагляд", "заходи захисту", тощо.</p> <p>Змінені Правила дозволять банкам надавати інформацію, яка містить банківську таємницю, при здійсненні валютного нагляду. У тому числі, в разі запровадження регулятором заходів захисту відповідно до Закону України "Про валюту і валютні операції".</p> <p>Постанова набирає чинності одночасно з днем уведення в дію Закону України "Про валюту і валютні операції".</p>	<p>У зв'язку з набранням чинності Закону України "Про валюту і валютні операції"</p>
<p>Постанова №83 « Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>20.07.2018</p>	<p>В НБУ буде повністю автоматизовано процедури реєстрації/унесення змін /анулювання зовнішніх договорів кредитування в іноземній валюті, укладених резидентами-позичальниками. Ініціювання таких процедур здійснюватиме обслуговуючий банк за шляхом надсилання до НБУ відповідного електронного документу, на підставі якого засобами спеціального програмного забезпечення НБУ буде проведено в автоматизованому режимі необхідну процедуру.</p> <p>При цьому, буде виключено вимоги щодо обов'язкового проведення НБУ окремої процедури розгляду та аналізу пакетів документів, яка застосовувалася у випадку виявлення обслуговуючим банком індикаторів ризикової фінансової операції за зовнішнім договором кредитування.</p>	<p>Спрощення сфери регулювання операцій резидентів-позичальників із залучення зовнішніх кредитних ресурсів в Україну</p>

<p>Постанова № 84 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>20.07.2018</p>	<p>Такі послуги, як обслуговування замовника в системі електронної пошти НБУ та обслуговування транзитних вузлів, що працюють з вузлом мережі НБУ через вузол мережі замовника, перейшли з Тарифів на послуги що надаються НБУ в системі електронних платежів та у сфері розрахунково-касового обслуговування, до Тарифів на послуги, що надаються НБУ у системі електронної пошти.</p> <p>Також було збільшено окремі тарифи на обслуговування. Наприклад, щомісячна абонентська плата за доступ до інформаційної мережі НБУ виділеними каналами зв'язку з 24 липня 2018 р. буден складала 1986 грн. Вартість підключення до системи електронної пошти НБУ - 987 грн.</p>	<p>у зв'язку зі зміною технологій підключення та обслуговування користувачів у модернізованій системі електронної пошти НБУ та переглядом тарифної політики НБУ на послуги, що надаються в системі електронної пошти Зміна тарифів проводиться з метою приведення їх до середньоринкових цін на аналогічні послуги, які надаються іншими провайдером.</p>
<p>Постанова №86 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>24.07.2018</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Врегульовано питання обміну інформацією про валютні операції клієнта між уповноваженими банками та ліквідаторами банків або юридичними особами, які утворилися в результаті ліквідації банку за рішенням власників. Обмін інформацією є необхідним у випадку переходу клієнта до нового обслуговуючого банку та існування у нього незавершених операцій. 2. Банки зможуть купувати іноземну валюту за кошти клієнтів для обміну на іншу іноземну валюту, потрібну для виконання ними зобов'язань за зовнішньоекономічними договорами на міжбанківському валютному ринку та/або на міжнародному валютному ринку, тоді як раніше операція з обміну на іншу іноземну валюту здійснювалась виключно на міжнародному валютному ринку. 3. Уточнено формулювання норми, яка регламентує здійснення уповноваженими банками купівлі-продажу іноземної валюти за гривні на умовах "форвард". Уточненням чітко визначається, що банки можуть здійснювати такі операції з клієнтами-резидентами, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, та/або з іншими уповноваженими банками. 	<p>Зміни нададуть можливість клієнтам, які раніше обслуговувалися у банках, які наразі ліквідуються/у яких процедура ліквідації вже завершена, та у зв'язку з цим не була забезпечена передача необхідної інформації засобами електронної пошти НБУ, купувати та/або перераховувати іноземну валюту, а новим обслуговуючим банкам – здійснювати дієвий контроль за валютними операціями клієнта. Також ці зміни сприятимуть підвищенню ефективності проведення операцій з торгівлі іноземною валютою.</p>